پیشرفت‌های علمی مسلمانان

درس ۹ - مطالعات اجتماعی پایه ششم ابتدایی

طراحی و تولید انحصاری توسط وب‌سایت دیجی معلم (Digimoallem.ir)

تهیه شده در دیجی معلم (Digimoallem.ir)

طلوع از عربستان: دین اسلام از عربستان شروع شد. پیامبر عزیزمان حضرت محمد (ص) از مکه به مدینه هجرت کردند و حکومت اسلامی را تشکیل دادند.

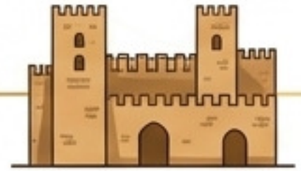
گسترش سریع: بعد از رحلت پیامبر (ص)، مسلمانان این پیام زیبا را به خارج از عربستان بردند.

ورود به ایران: در همین دوران بود که سرزمین‌های بزرگی مثل ایران عزیز ما هم به قلمرو اسلامی اضافه شدند!

اسلام به کجاها رسید؟ (پاسخ فعالیت ۱)

🌍 **قاره آروپا:** کشور اسپانیا (که مسلمانان در آن زمان به آن «اندلس» می‌گفتند).

🌍 **قاره آسیا:** کشورهایی مثل ایران، پاکستان، اندونزی و مالزی.

🌍 **قاره آفریقا:** کشورهایی مثل مصر و الجزایر.

بچه‌ها به نظرتون دین اسلام تو کدوم قاره‌ها گسترش پیدا کرد؟ به این نقشه نگاه کنید!

طراحی شده توسط وب‌سایت دیجی معلم (Digimoallem.ir)

راز این همه پیشرفت و شکوفایی چی بود؟

چی شد که سرزمین‌های اسلامی یهو تبدیل شدن به بزرگترین کانون علمی جهان؟ دو دلیل اصلی داشت:

دلیل اول: اهمیت به علم در اسلام.

قرآن کریم و آموزه‌های دین اسلام به تفکر، تعقل و آموختن علم اهمیت بسیار زیادی می‌دهند.

دلیل دوم: استفاده از دانش گذشتگان.

مسلمانان علوم و فنونی که از قبل در کشورهایشان (مثل ایران) بود را یاد گرفتند و در پرتو اسلام، آن‌ها را بسیار کامل‌تر و پیشرفته‌تر کردند.

مهندسان خلاق مسلمان؛ پیشگامان رباتیک!

اسماعیل جَزری

- قرن ششم هجری
- مهندس و استاد کامل علم مکانیک.

کتاب شگفت‌انگیز: او در کتابش ۵۰ دستگاه عجیب را که خودش ساخته بود معرفی کرد!

- ساعت‌های آبی و شمعی هوشمند
- دستگاه‌های خودکار برای وضو گرفتن
- تلمبه‌های آب و وسایل اندازه‌گیری خون

چرخاب؛ اختراع هوشمندانه و افتخار ایرانی‌ها

می‌دونید تو گذشته که پمپ آبِ برقی نبود، کشاورزها چطور آب رو از رودخانه به مزرعه می‌آوردن؟ با این اختراع بی‌نظیر!

💧 **نحوه کار:** این چرخ چوبی بزرگ در مسیر رودخانه نصب می‌شد و با قدرت آب می‌چرخید تا آب را بالا بکشد.

چرخ چاه:
نوع دیگری از این دستگاه برای کشیدن آب از چاه‌های عمیق استفاده می‌شد.

⭐ **افتخار ملی:** دانشمندان امروزی مهارت ما ایرانی‌ها را در ساخت این دستگاه‌ها به شدت تحسین می‌کنند. جالب است بدانید در دنیا به این دستگاه «چرخ ایرانی» می‌گویند!

طراحی شده توسط دیجی معلم (Digimoallem.ir)

ستارگان بی‌نظیر پزشکی جهان در ایران

زکریای رازی (پژوهشگر دقیق)

- پزشکی که داروها را ابتدا روی حیوانات آزمایش می‌کرد تا بی‌خطر باشند.
- **تخصص ویژه:** نوشتن کتاب‌های مهم درباره نقش غذا در سلامت و درمان بیماری‌ها.

ابوعلی سینا (نابغه همه‌فن‌حریف)

- در ۱۰ سالگی کل قرآن را حفظ کرد!
- علاوه بر پزشکی، استاد بزرگ **ریاضی** هم بود.
- **شاهکار او:** کتاب **«قانون»** که تا سال‌ها در بزرگترین دانشگاه‌های اروپا تدریس می‌شد.

از کیمیاگری باستان تا شیمی مدرن

بچه‌ها می‌دونستید کلمه «شیمی» که الان تو مدرسه می‌خونیم، از همون کلمه قدیمی «کیمیا» گرفته شده؟

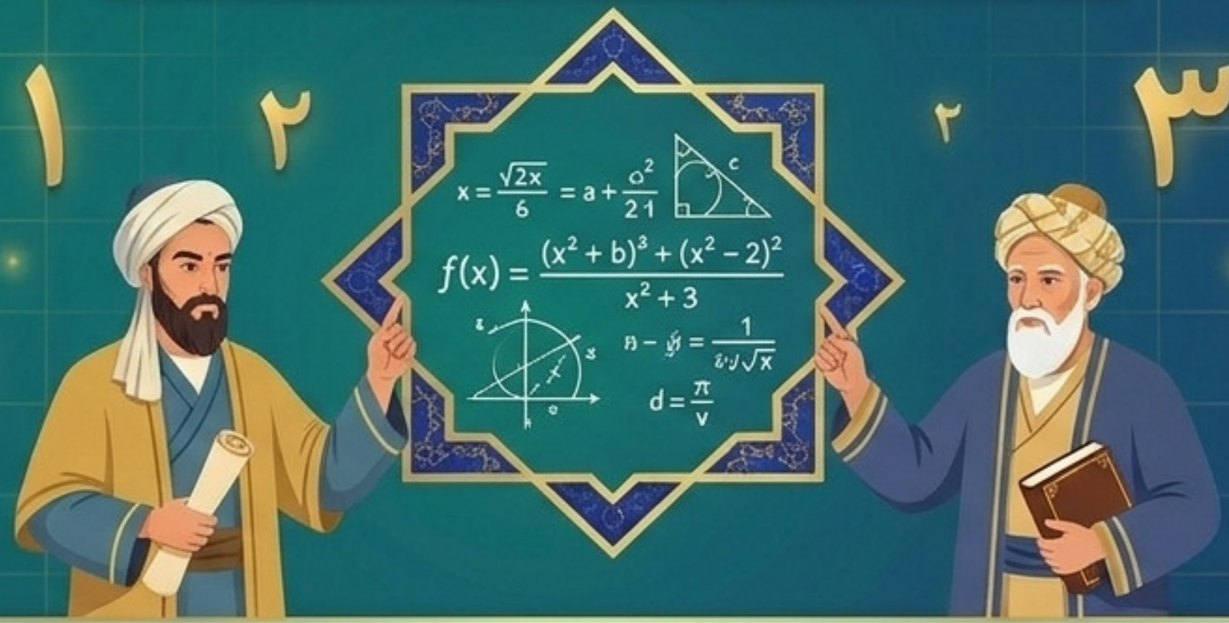
شیمی ← کِیْمِیَاءٌ

💧 زکریای رازی: این دانشمند بزرگ فقط پزشک نبود، بلکه در علم شیمی هم استاد بود و الکل را کشف کرد!

📚 جابربن حیان: دانشمند بزرگی که ده‌ها کتاب مهم درباره علم شیمی نوشته و در تمام جهان شهرت دارد.

پایه‌گذاران ریاضیات جدید

دانشمندان ایرانی فقط در پزشکی و شیمی مهارت نداشتند؛ آن‌ها پایه‌های ریاضیات مدرنی که امروز یاد می‌گیریم را ساختند!

۞ **خوارزمی و خَیّام:** این دو ریاضیدان بسیار معروف دوره اسلامی، درباره شناخت اعداد، روش‌های حل مسائل پیچیده ریاضی و شکل‌های هندسی، مطالب کاملاً جدیدی را به دنیا معرفی کردند.

دیجی معلم (Digimoallem.ir)

به چه کسی «حکیم» می‌گفتند؟ (پاسخ الف فعالیت ۲)

ابوریحان بیرونی :The Ultimate Hakim

او فقط یک ستاره‌شناس نبود! او هم‌زمان فیلسوف، ریاضیدان، تاریخدان و جغرافیدان بود.

🔭 **نجوم:** درباره تقویم، محاسبه سال و ماه، و اندازه‌گیری حرکت سیارات کتاب‌های بی‌نظیری نوشت.

(مثال دیگر: ابن‌سینا که هم پزشک بود و هم ریاضیدان).

چرا کتاب‌ها به زبان عربی نوشته می‌شد؟ (پاسخ ب فعالیت ۲)

دانشمندان ایرانی بودند، اما کتاب‌هایشان را به زبان عربی می‌نوشتند. به نظرتون چرا؟

ارتباط دانشمندان: با نوشتن به زبان مشترک عربی، یک دانشمند در ایران می‌توانست کتاب دانشمند دیگری در مصر یا اسپانیا را به راحتی بخواند و یاد بگیرد!

یک زبان مشترک بین‌المللی: سرزمین‌های اسلامی بسیار وسیع بودند (از اسپانیا تا مرز چین)، زبان عربی تبدیل به زبان مشترک علمی شده بود.

زبان قرآن: عربی زبان قرآن بود و برای همه مسلمانان مقدس و مهم شمرده می‌شد.

چطور «خط زمان» را مثل یک تاریخدان بخوانیم؟

مبدأ تاریخ:
هجرت پیامبر (ص) از مکه به مدینه.

قرن یا سده چیست؟
به هر ۱۰۰ سال یک قرن می‌گویند.

فرمول ساده زهرا:
سال ۱ تا ۱۰۰ = قرن اول.
سال ۱۰۱ تا ۲۰۰ = قرن دوم.
سال ۲۰۱ تا ۳۰۰ = قرن سوم (و به همین ترتیب...)

✂ **نیمه‌ها:** ۵۰ سال اول هر قرن = نیمه اول.
۵۰ سال دوم = نیمه دوم.

طراحی شده توسط وب‌سایت دیجی معلم (Digimoallem.ir)

زنگ تمرین خط زمان! (پاسخ فعالیت ۴)

ابوریحان بیرونی (۳۶۲ تا ۴۴۰ هجری):
← نیمه دوم قرن چهارم →
← نیمه اول قرن پنجم

خیام
(۴۲۹ تا ۵۱۷ هجری):
نیمه اول قرن پنجم
نیمه اول قرن ششم

تا

ابوریحان بیرونی
(۳۶۲ تا ۴۴۰ هجری):
نیمه دوم قرن چهارم
نیمه اول قرن پنجم

تا

زکریای رازی
(۲۵۱ تا ۳۱۳ هجری):
نیمه دوم قرن سوم
نیمه اول قرن چهارم

دیجی معلم (Digimoallem.ir)

پایان سفر، آغاز راه شما!

برای دانلود پاورپوینت‌های بیشتر، ویدیوهای آموزشی بی‌نظیر و حل کامل تمرینات، حتماً به سایت ما سر بزنید!

🌐 آدرس وب‌سایت: Digimoallem.ir (دیجی معلم)

طراحی شده توسط وب‌سایت دیجی معلم (Digimoallem.ir)

دیجی معلم (Digimoallem.ir)